

Risør kommune
Pb 158
4952 Risør

Kristiansand, 23. mai 2022

Dette brevet sendes på vegne av Agder botaniske forening, Aust-Agder Turistforening, Naturvernforbundet i Agder, Norges jeger- og fiskerforbund Aust-Agder.

Risør kommune – kommuneplanens samfunnsdel Innspill til planprogram 2023-2025 fra FNF Agder

Forum for natur og friluftsliv (FNF) Agder er et samarbeidsnettverk for natur- og friluftslivsorganisasjoner i Agder og har som hovedformål å ivareta naturmangfoldet og friluftslivet i regionen. FNF Agder viser til varsel om oppstart av planarbeid, og har satt seg inn i forslaget til planprogram for Risør kommune - kommuneplanens samfunnsdel 2023-2025. Vi har følgende merknader til planprogrammet:

- Det er positivt at den nye samfunnsdelen skal ha økt fokus på folkehelse, klima og miljø
- Vi er glade for at kommuneplanens samfunnsdel skal inneholde en overordnet arealstrategi med et arealregnskap
- Det er fint at kommunen har som mål at FNs 17 bærekraftsmål skal være gjennomgående i hele samfunnsplanen
- For å sikre gjenværende naturområder i kommunen må det etableres endelige og definerte kartfestede grenser for bygge- og utviklingsområdene
- FNF Agder foreslår at kommunen synliggjør kunnskap og naturverdier i arbeid med nytt hovedmål
- For å synliggjøre at bærekraftig steds- og samfunnsutvikling henger sammen med miljø og det helsefremmende og sosialt utjevne aspektet, anbefaler vi at bryllupskakemodellen utviklet av Stockholm Resilience Centre tas med i samfunnsdelen
- Samfunnsdelen bør bygge på flere regionale planer enn Regionplan Agder 2030, slik som Regional vannforvaltningsplan 2022-2027
- FNF Agder mener at kommunen må lage en kystsoneplan og en naturmangfoldplan
- For å legge til rette for friluftsliv og ivareta folkehelse må kommunen prioritere å ivareta de gjenværende grønstrukturene og sette opp sine planer ut ifra disse
- Kommuneplaner er store og viktige planer som berører alle. Vi mener derfor at høringsfristen må være på minimum to måneder.

- **Vi oppfordrer kommunen til å opprette et tett samarbeidet med frivillige organisasjoner og inkluderer disse som en del av arbeidet med kommuneplanen**

Generelt

FNF Agder mener Risør kommune har gjort en god jobb med høringsutkast til planprogrammet. Vi berømmer kommunen for å ha et økt fokus på folkehelse, klima og miljø i den nye samfunnsdelen.

To store kriser preger verden i dag – [klimakrisen](#) og [naturkrisen](#). Begge krisene må løses i sammenheng. Dette legger føringer for all arealforvaltning og viser til viktige verdivalg når det gjelder hvordan vi skal bygge våre samfunn på en måte som er bærekraftig også for kommende generasjoner. Regjeringen har styrket det lokale selvstyret, noe som innebærer at mesteparten av norsk natur forvaltes gjennom kommunal arealplanlegging. Det betyr at kommunene har et stort ansvar for å sikre nasjonale og regionale interesser gjennom sin samfunns- og arealplanlegging. Det er flott at kommuneplanens samfunnsdel skal inneholde en overordnet arealstrategi med et arealregnskap, og oppfordrer kommunen til å tenke arealnøytralitet. Vi håper at det kan gjøre det lettere og mer konkret for kommunen å følge opp planene om å ivareta natur, legge til rette for friluftsliv og bedre klima.

Vi synes det er veldig fint at kommunen har som mål at FNs 17 bærekraftsmål skal være gjennomgående i hele samfunnsplanen, og at alle bærekraftsmålene skal oversettes til lokal virkelighet. Det er i tråd med regjeringens bestemmelser om at det skal være det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids utfordringer.

Risør kommune er en sørlandskommune med kystlinje og generelt god tilgang på områder for friluftsliv og rekreasjon. Kystsonen og skjærgården har stor verdi for lokalbefolkningen og tilreisende, og er en viktig del av Risørs identitet. Langs Risørkysten ligger noen av landets fineste rekreasjonsområder, og presset på de unike arealene er stort. Tilgjengeligheten til sjøen og områdene langs sjøen er derfor en viktig kvalitet å sikre for allmennheten, blant annet fordi den er begrenset, og fordi mange av de viktigste friluftsområdene ligger nær og i tettbygde strøk langs kysten der arealpresset og interessekonfliktene er størst. For å sikre gjenværende naturområder i kommunen må det etableres endelige og definerte kartfestede grenser for bygge- og utviklingsområdene.

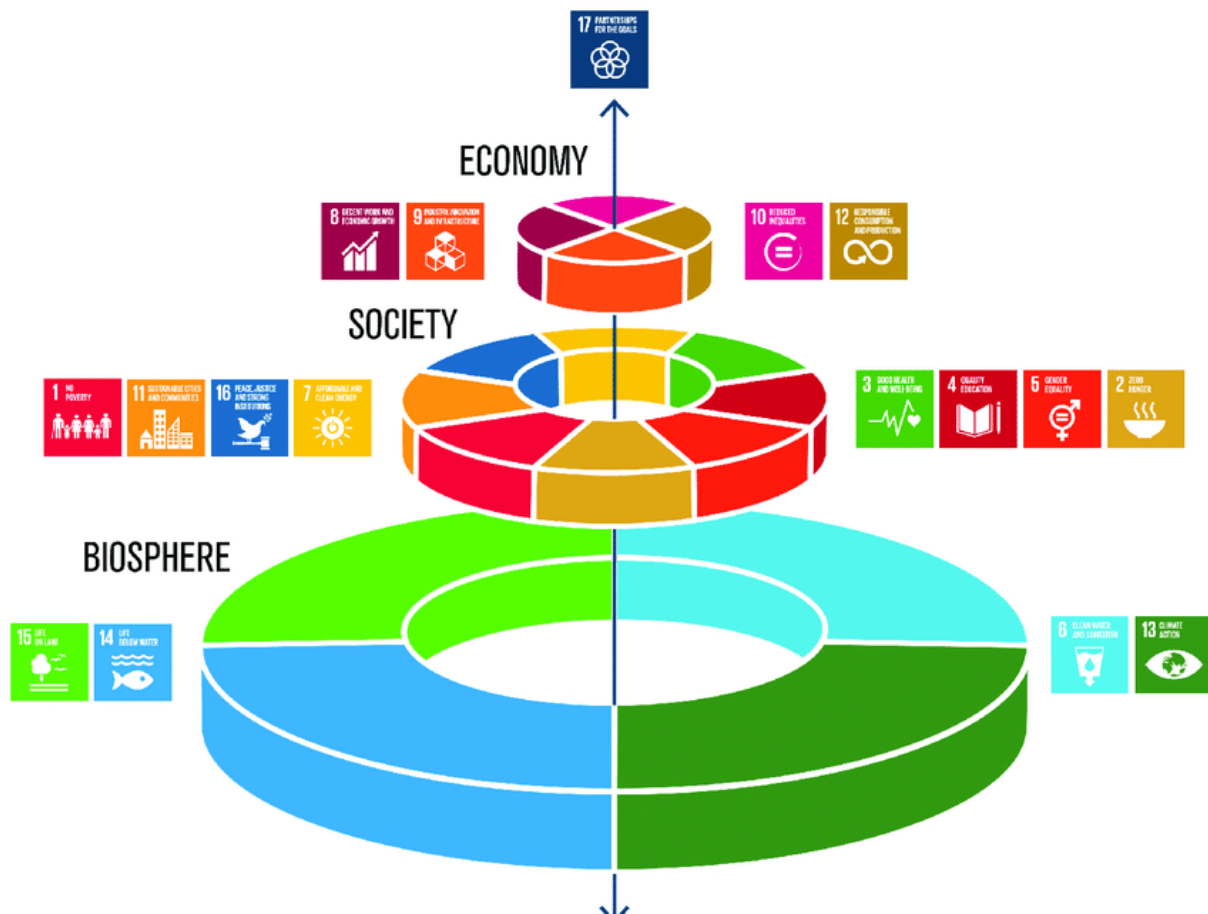
Risør kommune står foran viktig valg som får betydning for natur og friluftslivsområder, bl.a. med utbygging av ny E18 Dørdal – Tvedestrand og infrastruktur tilknyttet denne. God kunnskap om naturverdiene og -ressursene er en forutsetning for å kunne forvalte arealene på en bærekraftig måte. De valg og prioriteringer som kommunens planarbeid fører til, må derfor bygge på et godt kunnskapsgrunnlag, der FNF Agder påpeker at databaser som <http://www.miljostatus.no/> og <http://www.naturbase.no/> i seg selv ikke er godt nok. Vi støtter derfor at kommunen endrer hovedmålet i eksisterende kommuneplan «Vi skal vokse gjennom samarbeid og attraktivitet», og foreslår at kommunen synliggjør kunnskap og naturverdier i arbeid med nytt hovedmål.

Nasjonale og regionale føringer

FNs bærekraftsmål

For å synliggjøre at bærekraftig steds- og samfunnsutvikling henger sammen med miljø og det helsefremmende og sosialt utjevnerende aspektet, anbefaler vi at bryllupskakemodellen utviklet av

Stockholm Resilience Centre tas med i samfunnsdelen. Modellen illustrerer at de fire bærekraftsmålene knyttet til biosfæren (nr.15 Liv på land, nr. 14 Liv under vann, nr.6 Rent vann og gode sanitærforhold, og nr. 13 Stoppe klimaendringene) er grunnlaget for bærekraftsmålene knyttet til et velfungerende, rettferdig samfunn. Enkelt sagt kan man si at uten en levelig klode, er det ikke mulig med et samfunn, og uten en levelig klode og et fungerende samfunn, kan man ikke bygge en økonomi. Dette kan være nyttig å synliggjøre for å skape forståelse for de viktige prioriteringene som Risør kommune legger opp til; blant annet når man må setter grenser for hvor man skal bygge ned arealer.

Bryllupskakemodellen utviklet av Stocholm Resilience Centre. Figuren viser FNs tre bærekraftsdimensjoner og tilhørende bærekraftsmål, og illustrerer at de fire bærekraftsmålene knyttet til biosfæren, er grunnlaget for bærekraftsmålene knyttet til et velfungerende, rettferdig samfunn (Kilde: Azote Images for Stockholm Resilience Centre).

Nasjonale forventninger

Det er positivt at Risør kommune synliggjør at den nye samfunnsdelen skal bygge på regjeringens gjeldende nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging for å fremme en bærekraftig utvikling for hele landet.

Regionalplan Agder 2030

Samfunnsdelen bør bygge på flere regionale planer enn Regionplan Agder 2030, slik som [Regional vannforvaltningsplan 2022-2027](#), som nå ligger til godkjenning. I denne er det utarbeidet et hovedfokus kyst og generelle retningslinjer for arealplanlegging etter plan- og bygningsloven og vannforskriften. Det er forventet at retningslinjene tas i bruk av kommuner, og at de innarbeides i samfunns- og arealplanleggingsarbeidet.

Kommunale planer

Vi synes det er positivt at det parallelt med rullering av kommuneplanens samfunnsdel pågår andre planprosesser i kommunen, og at de sees i sammenheng. Fordi Risør er en kystkommune langs Skagerrak med ekstra press på naturområder, sjø- og kystarealer, mener vi at kommunen må lage en kystsoneplan og en naturmangfoldplan.

Utviklingstrekk, utredningsbehov og budsjett

Det er bra at det legges opp til en omfattende kunnskapsinnhenting og utredningsprosess med utgangspunkt i utviklingstrekk og utfordringer for risørsamfunnet.

Gjennomgående tema og hovedtema

Samfunnsdelen skal ha folkehelse og levekår, samt klima og miljø som gjennomgående temaer for hele planen, videre skal de fire hovedområdene fra eksisterende kommuneplan beholdes. Disse er samfunnsutvikling, helse og omsorg, barnehage og skole og organisasjonsutvikling.

Kysten, nærhet til natur og grøntområder er kvaliteter som gjør Risør kommune attraktiv, både som bo- og besøkskommune. Kommunen legger opp til at større infrastrukturprosjekt vil gjøre Risør kommune mer attraktiv, både som bosted og etableringssted for bedrifter, og næringsutvikling skal løftes under temaet samfunnsutvikling. Måten arealene (for)brukes påvirker både naturmangfold, klima og folkehelse. Det er i hovedsak nærturen, og den turen du tar hver dag, som påvirker folks helse. Det vil derfor få stor betydning for folkehelsen, og for bostedsattraktiviteten i området om grønnstrukturene i de mest tettbebygde strøkene forsvinner, og man må reise lenger for å komme seg ut i marka. Det er også viktig å skape en sammenhengende grøntstruktur i Risør der de ulike områdene henger sammen uten at det er større barrierer mellom dem. FNF Agder mener derfor at kommunen må prioritere å ivareta de gjenværende grønnstrukturene og sette opp sine planer ut ifra disse.

Framdriftsplan

Kommuneplaner er store og viktige planer som berører alle. Uttalelser skal i mange organisasjoner behandles som styrevedtak. Man må gi nok tid lokalt for engasjerte til å sette seg inn i planen, skrive et forslag til uttalelse og sende til styrer. Vi mener derfor kommunen må legge opp til en frist på minimum to måneder.

Plan for medvirkning

Det er bra at det legges opp til omfattende medvirkning med folkemøter, arbeidsmøter og brukerundersøkelser, og at frivilligheten trekkes inn som en av flere særlig viktige aktører å involvere i planarbeidet. FNF Agder er et samarbeidsnettverk på regionalt nivå, og sitter derfor ikke på like god lokalkunnskap som de lokale organisasjonene med virke i Risør. Vi oppfordrer kommunen til å opprette et tett samarbeidet med disse som en del av arbeidet med kommuneplanen.

På vegne av våre tilsluttede organisasjoner i FNF Agder, ønsker vi Risør kommune lykke til i arbeidet med ny samfunnsdel i kommuneplanen, og ber dem om å la natur og friluftsliv få øverste prioritering i den fine kystkommunen.

Vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv Agder

Camilla Moseid
Koordinator
FNF Agder

Kopi til:

Agder fylkeskommune og Statsforvalteren i Agder